

Nr 866

Av herr Spångberg, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 167, med förslag till varumärkeslag m. m.

Av den vid 1934 års riksdag framlagda propositionen (nr 4) angående antagande av förslag till bl. a. lag om ändring av varumärkeslagen samt lag om skydd för vapen och vissa andra officiella beteckningar framgår att det dåvarande statliga heraldiska organet, riksheraldikerämbetet, beträffande frågan om skydd för svenskt kommunalt vapen mot missbruk i varumärke och för kännetecknande av varor hade föreslagit, att detta skydd skulle begränsas till att avse endast "av Kungl. Maj:t fastställt svenskt kommunalt vapen" (s. 39). Häremot anförde departementschefen (s. 40), att vad riksheraldikerämbetet anfört syntes icke tillräckligt motivera en ändring härutinnan samt att det skulle vara obilligt, om de icke statligt stadfästa kommunala vapnen skulle få fritt intagas i varumärken. "I så fall skulle dessa vapen rent av förlora det nu bestående skyddet, vilket vore föga följdriktigt, då avsikten med den ifrågavarande lagstiftningen är en avsevärd ökning av skyddet", framhöll departementschefen. Denna uppfattning godtogs också av riksdagen, varigenom det rättsliga skyddet för svenskt kommunalt vapen nu gäller varje av svensk kommun antaget vapen oberoende av huruvida vapnet sedan fastställts av Kungl. Maj:t eller icke.

Vid nu förevarande revision av lagstiftningen i ämnet (prop. nr 167) ha de sakkunniga föreslagit (s. 221 f.), att skyddet i likhet med vad som nu gäller skall avse "svenskt kommunalt vapen", således utan någon inskränkning. Heraldiska nämnden inom riksarkivet föreslår emellertid i remissyttrandet (s. 223), att skyddet endast skall avse av Kungl. Maj:t fastställda vapen eller sådana vapen, som använts av ålder och före den 1 juli 1934 otvetydigt vunnit hävd. Som stöd för sin uppfattning uttalar nämnden, att det kan nu mycket väl tänkas, att en kommun antager ett vapen, som ej uppfyller de fordringar, som måste uppställas exempelvis på att vapnet i erforderlig grad skiljer sig från andra redan existerande statliga eller kommunala vapen. Häremot kan invändas att den statliga fastställelsen ej innebär någon garanti för vapnets riktighet ur vapenrättslig eller annan heraldisk synpunkt, vilket framgår av bl. a. att det statliga organet självt för civilförsvarsstyrelsen fått fastställt ett vapen, som är Skottlands statliga symbol, samt häromåret åt krigsskolan på Karlberg låtit i kommandoväg fastställa ett vapen, som man redan följande år i konselj fick fastställt som vapen för Överums kommun. Då dylika felaktigheter bli föremål för fastställelse, är det alltid mycket svårare att få till stånd en rättelse

än då någon fastställelse ej föreligger. I det nu föreliggande förslaget till lag om skydd för vapen och vissa andra officiella beteckningar (s. 17) ha emellertid heraldiska nämndens synpunkter godtagits och det nu gällande rättsskyddet för "svenskt kommunalt vapen" begränsats till att avse endast "svenskt kommunalt vapen, som är vederbörligen fastställt eller av ålder brukat" (1 §).

Ett godkännande av det framlagda lagförslaget skulle medföra, att åtskilliga köpingar och kommuner skulle förlora det rättsskydd, som de hittills haft för sina vapen, vilket innebär en kränkning av dessa köpingars och kommuners rätt och över huvud taget av den uråldriga kommunala självbestämmanderätten på det heraldiska området. På en bakväg försöker man här införa ett stadgande om statlig fastställelse av kommunala vapen, vilken föreskrift sedan vid riksdagens framtida ställningstagande till frågan om organisationen av den statliga heraldiska verksamheten skulle kunna åberopas som skäl för ett bibehållande av den nuvarande provisoriska organisationen, vilken som bekant visat sig vara betydligt mera kostnadskrävande än vad riksdagen förutsatt.

Propositionens förslag innebär vidare, att riksarkivet och dess heraldiska nämnd skulle få ett slags förmyndarställning över kommunerna på det heraldiska området, där någon underställningsskyldighet tidigare ej förefunnits för kommunerna. I riksdagen har ju upprepade gånger påtalats, huru heraldiska nämnden bl. a. försökt att bestämma över kommunerna i rena smakfrågor. Dessutom skulle ett godkännande av förslaget kunna få till följd, att riksarkivet och dess heraldiska nämnd fick något slags monopolställning på det heraldiska området.

Under åberopande av vad här anförts hemställes,

att riksdagen måtte besluta, att lagen om skydd för vapen och vissa andra officiella beteckningar får en sådan utformning, att rättsskyddet utan inskränkningar kommer att avse alla svenska kommunala vapen.

Stockholm den 3 november 1960

Aug. Spångberg
